

צ"ל"ש בודד בתוכנית

● לטלוויזיה הישראלית, שכמעל ובי כישרון ראויים לציון הצליחו מסודותיה ומנהלה לרוקן את לוחיהם שרבים של ליל-שבת מכל תוכן. במעשה-מרכבה מתוחכם הועבר יומן ה-שבת ליום החמישי בערב, ובמקומו נאלץ עם ישראל להסתפק במהדרות-חדשות פחות מן הרגילה, שאינה כוללת כימעט כתבות מן השטח. את התוכנית המקורית סיבה למסיבה יע-בירו בעתיד למוצאי-השבת, כרי שגם הציבור חרותי ויכול לחוות בהפקה היוקרתית, ולהעביר חוויות ביום הראשון בבוקר ביחד עם כל בית-ישראל.

ביום השישי השבוע היה תפריט-השידורים עלוב ביותר, כשלמילוי החור שבין מהדרות-החדשות והסרט האידיטי, הביא מי שהביא את המירקע תוכנית-קירקס, כשאפילו בתוכנית-הילדים נגמלו כבר משידור תוכניות כאלה. התוכנית על הקירקס התחרתה על כתר ה-תוכנית הגרועה עם הסרט השביל האמור, שגם כשהוא נעשה כהוליווד לפני 30 שנה (וזו לא הגומה, הסרט משנת 1955), איש לא חשב שהוא פאר הציורה הקולנועית. לא ברור מהי הגממה שאליה חותרים מנהלי-הטלוויזיה, הממונים על קביעת לוח-השידורים לערוץ-טלוויזיה יחיד, לגבי ליל-שבת, שבו יושב כל עמי-ישראל מול המירקע (חוח מן ה-דתיים) ומחכה שיארו עיניו, והוא רואה חושך. אולי מגמת ה"רדת" הרתי של רשות-השידור היא לגרש את היהודים מבתיהם, כדי שייסעו במכונית להצגת-הקולנוע של הצות או למישחקי-הקלפים השכונתי.

מאחורי המירקע

לא להיות עורך זקן ומדורכר

מיכה לימור, עורך יומן השבוע, נוסע לגרמניה. להגיד על מישוה בטלוויזיה שהוא נוסע לגרמניה, זה כמו לזרוק פצצה. אחרי הפרשה הסבוכה שהתגלתה עם נסיעתו של **מיכאל קרפין**, עורך מבט לגרמניה, לימור נוסע כאורח של הטלוויזיה הנווארית במינכן, המפיקה מישור הנקרא בגרמנית "ולטישפילג" ("ראייה-עולם"). תוכנית המקבילה ליומן אירועים, הדברים שי אינם דומים קשורים, כמובן, בתקציבים, במיספר

אברהם בורק אתה שחצן?

הכתבים, ביצילות ובמצלמות האלקטרוניות (שיש לגרמנים, כמובן). לכמה זמן אתה נוסע? "אני לא יודע!" מה זאת אומרת? יש לך כרטיס לכיוון אחד? "תראי, אם יציעו לי עבודה שם, אני אשקול את ההצעה בחיוב. אבל ברצינות, אני נוסע ל-חודשים". אומרים שאתה שוקל לעזוב את עריכת-יומן השבוע? "האמת היא שבמלאת שלוש שנים לכהונתי ביומן..."

ובמלאת שלוש שנים למילחמת-ההלבנון... את יודעת שהיומן הראשון שערכת שודר בדיוק כשפרצה המלחמה. אני זוכר את יום השישי הזה. היו עצומים בטלוויזיה, ואו נודע לנו על הפצצת חיל-האוויר בבירות והעיצומים הופ-סקו בגלל פעולת צה"ל. ביום הראשון נכנסו כוחותינו ללבנון. אז, כמו שהתחלתי לומר, אחרי שלוש שנים היו לי הרהורים בעניין. שחבתי שבעצם כל אחר מקורמי בתפקיד שירת קדנציה של שלוש שנים, גם יעקב אחימאיר ויורם רונן. כשריכרתי עם הממונים עליי על פרישתך, התחילה מלחמת-היומן, וכשיש מלחמה אי-אפשר לסגת. הסרתי את המחשבה, עד שהיומן

● **לאתן אורן**, כתב הטלוויזיה, על כתבה יוצאת-מדהכלל: "בודד בדמשק". אורן הצליח, אחרי 20 שנה לתלייתו של אלי כהן, לשפוך אור על אחד המיתוסים הגדולים של מדינת-ישראל. זו הפעם הראשונה שמישהו העז לתקוף בצורה גלויה כליכך את מנגנוני המוסר, שהפעילו את אלי כהן, ולגלות בקיעים בתעלומה שהיתה לאגדה.

לפני חמש שנים, כשמלאו 15 שנה לתלייתו של אלי כהן, התחיל אורן לצלם כתבה עליו ליומן השבוע. הוא התחיל לערוך את התחקיר, ואף לצלם חלק מן הכתבה. אז גם נפגש ויצר קשרים עם מישפחתו של אלי כהן. בגלל סיבות טכניות הקשורות בטלוויזיה, לא סיים אורן את צילום הכתבה, והיא לא שודרה.

הפעם המשיך את משימתו. הוא ערך תחקיר מוקדם, שארך חודשיים ימים. במהלכם הגיש חמש בקשות למוסדות-הביטחון לעזרה, לחומר, לראיונות. כל הבקשות נדחו. את כל החומר אסף בעצמו. גם את התמונות שזרוא בכתבה, של המקומות שבהם גר ובילה אלי כהן בדרום-אמריקה, השיג אורן בעצמו. הוא שלח קרובי-מישפחה שלו לכתובות מדויקות, שאליהן היה קשור אלי כהן, וביקש שיצלמו עבורו את ה-תמונות.

אחרי-כך כבר מסע מורט-עצבים עד שהגיע לידיו הסרט המקורי, ובו צילום-טלוויזיה נדיר

אלי וזיהבה כהן ביום-החתונתם רדום לשעת-חירום

של אלי כהן התלוי בכיכר בדמשק, ועל גופו שלט. "ידעתי שהיתה שם טלוויזיה", סיפר אורן, "התקשרתי עם חברת ויז-ניוז, שצילמה בדמשק. בתחילה הם הכחישו שיש סרט כזה. לקח שבועות עד שקיבלנו במערכת מעטפה חומה קטנה-הנחנה את הסרט על שולחן-העריכה וקיבלנו שוק. זה קטע נדיר של 41 שניות שלא שודר מעולם. 41 שניות, כמו שניה על כל שנת חיים של אלי כהן!"

שאר התצלומים נלקחו מארכיונים בבירות של ימים ושבעות. חלק מן הצילומים היו שיח-זורים, כמו בית-הסוהר. הצילומים נעשו בכלא-שכם, שהוא כלא ישן ומתאים לתיאורים של בית-הסוהר בדמשק.

היד המתקתקת את סימנייה-המורס היא ידו של **מיכאל** ("מיקו") גררדוס (המכונה "קשבנו"), והוא גם הקליט עבור אורן את אות-התחנה ה-סורית.

הקטע שבו משוחזרים החיפוש האלחוטיים אחרי שידוריו של אלי כהן בדמשק צולם בעזרת ניידת-שידור של גלי-צה"ל; וקריינים מן ה-טלוויזיה הערבית עזרו להכניס לאווירה הסורית. חלק גדול מן החומר שאסף אורן נפסל לשידור על-ידי הצנזורה. קטע אחד שניצל, במיקרה, היה קטע במוריס, אחיו של אלי כהן, שעבד גם הוא במוסד באותה המחלקה שבה עבד אחיו, ולעיתים קרובות היה מפענח את מיברקיו בדמשק. הצנזורה לא רצתה לאשר לשידור את סיפורו של מוריס, עד שסיפר אברהם, האח הקטן, שהפרטים הופיעו כבר לפני חמש שנים בתוכנית שרתני לך, ארצי עם דן אלמגור, ושודרו אז. מוריס סיפר שם שעבד במוסד. אורן ניגש מייד לארכיון-הטלוויזיה, ואחרי חיפוש רבים גילה את הקטע הרלוונטי, הועיק את אנשי-הצנזורה לצפות בו, ורק אז אישרו אלה את הופעתו של האח מוריס על המסך.

מוריס סיפר (בקטע שלא שודר) איך קיבל יום אחד מיברק בדמשק, שבו אלי מודיע למפקדיו שקיבל מכשיר-טלפון. מוריס חרט בזיכרונו את מיספר הטלפון, כשהגיע אלי כהן לחופשה לארץ, נודע לו שמוריס קיבל אף הוא מכשיר-טלפון, והוא ביקש לרשום את מיספרו. מוריס, כמו כרי לבחון את אחיו, התחיל לומר לו את המיספר בדמשק שזכר. אלי כהן החוויר, כך מספר אחיו, אך המשיך לרשום, כשסיים רץ לטלפון ונזף במפקדיו. אלי כהן לא ידע שאחיו עובר גם הוא במוסד.

השיר לא הוכנס לשידור. ביום הרביעי בבוקר הוא פורסם כמלואו במוסף דבר אחר של היומן דבר. כשמסר חפר את השיר לדבר, לא ידע שהוא לא ישודר בגלי-צה"ל.

שוב נפתחות המגירות

התוכנית מגירות הלב, בעריכתה ובהגשתה של **עדינה עברון**, חוזרת אל המיקרופון בגלי-צה"ל. המראיין הראשון, בתוכנית שתשודר ביום השישי הקרוב ב-7 בערב, הוא אברהם ("אברום") בורג, בנו של השיר יוסף בורג.

עברון שאלה אותה, בין השאר, איך זה להיות תחת צילו של איש ענק כאביו. בורג הצעיר סיפר שהיה ילד בודד ואמר: "כשהייתי בכתה ב' כא אלי ילד אחד, סתם ככה. והטיח בפרצופי, אני לא אהיה חבר שלך! אתה שחצן! אתה בן של שר! אפרופו, אבא שלו היום מזכיר-הכנסת."

הוא המשיך וסיפר שחברים לא באו לבקר אותו בכתה, "כנראה לא אוהבים לבוא אל השררה הביתה".

כששאלה אותו עברון אם אינו חושש ש-עכשיו, כשהוא יועץ ראש-הממשלה לענייני תפוצות, הפך חלק מן השררה, ענה שהוא חושש מאוד. הוא אמר שיש הרבה מיתכים ושיחות טלפון שהוא מקבל כחלק מתפקידו, ולצערו על הרבה מהם הוא נאלץ, מכל מיני סיבות, לענות בצורה סתמית ופורמלית. "בשביל אלה (שלהם הוא עונה כך) אני בוודאי מצטייר כמתנשא ויהיר, ואולי הדוגמה המגוחכת שפולה כרמיון היא זו של הסדרה הטלוויזיונית יס מיניסטר (כן, אדוני השר), שכל מה שמופיע שם הוא אמת לאמתה. אתה ננס למיסדרון מסויים, מתלבש בבגדים של המיסדרון הזה, צוחק על הבדיחות של המיסדרון. והיחוכים שלך, הורדע שלך, הם אחרים לגמרי ממה שהציבור יודע."

הוא סיפר על שירותו הצבאי, ואמר שהיה חייל מצטיין בצורה מפורזת, מכיוון שזה היה המיבחן האבטיקטיבי הראשון שלו: "אף אחד לא יכול

כתב אורן ללא עזרה

איש אינו יודע היכן נקבר אלי כהן, ואם יש עדיין שרידי-גופה. יש הטוענים שהגופה נשרפה, ושהאפר פוזר. הראייה לכך היא שגופתו של אלי כהן לא הופצה, כקלי-מיקוח במשאומתו ש-נערך לחילופי-שבויים במשך כל השנים.

אחרי שידור הכתבה יצא יעקב כרוז, אז איש בכיר במוסד, שאף התראיין ארוכות לכתבה, נגד אורן וטען שהכתבה לא היתה מאוזנת, ושהמוסד הותקף ללא פרופורציה. מסתבר שכרוז תקף גם הוא את המודיעין, שגייס את אלי כהן ואת מפקד דיו, קטעים אלה לא הוכנסו לשידור משיקולי-עריכה.

אורן הצליח בפעם הראשונה לערער את החומה סביב המנגנונים העלומים, ובפעם ה-ראשונה העלה ספק מבוסס אם לכידתו של אלי כהן היתה הכרחית. הוא האיר את הצד החשוך בכל הפרשה, הקשור למפקדיו של אלי, ששלחו אותו לדמשק ורצו ממנו תוצרת. "הוא הפך להיות סופרמרקט", אמר מישורו על אלי כהן. "ביקשו ממנו דברים בכל הנושאים: למצוא פושע נאצי, לברר גורלו של חייל שנעלם, לבדוק מה עלה בגורלו של זח"ם שהתפוצץ, ואילו מטרת הש-ליחות שלו היתה להיות סוכן רדום בדמשק להפי-עלה בשעת-חירום".

להגיד לך שאתה רץ הכי מהר בפלוגה מפני שאתה בנו של..."

בתוככי הרשות

דאגה או יאוש?

כתבים ואנשי-הנהלה בכירים ברשות-השידור התאספו ביום החמישי במרכז-ההררכה של הרשות בירושלים, להרצאה שנתן **יצחק זמיר**, היועץ המישפטי לממשלה, על בעיות מישפטיות הכרוכות באמצעי-התיקשות.

הוא סיפר שהוא מקבל מיספר עצום של תלונות על אמצעי-התיקשות ורשות-השידור. יומיים מבקשים ממנו לתבוע את העיתונות הכתובה והאלקטרונית לדיון. חוקי-העיתונות הוא חוק מנדטורי מ-1929, ולפי אחד הסעיפים בו רשאי שר-הפנים להורות על סגירת עיתון, אם לדעתו הוא מעורר דאגה או יאוש בציבור. החוק אינו מופעל, למרבה המזל.

כסיום ההרצאה שאלו הנוכחים שאלות, כל-ליות וגם ספציפיות לרשות-השידור.

רפיך חלבי שאל על נסיעתו של העיתונאי אמנון קפליוק לירדן, ועל החלטתו של זמיר להעמידו לדיון. בעוד שפוליטיקאים נפגשים עם אישים ירדניים ואנשי אש"ף, זמיר ענה שאין איסור להיפגש עם אנשי אש"ף. החוק אוסר נסיעה למדינות ערביות ללא אישור. צפון-אפריקה אינה נכללת בקטגוריה זו. חלבי גם שאל איך יתכן שחברי הוועדה-המנהל של רשות-השידור עושים שדולה אצל הפוליטיקאים, ואם מותר להם להיפגש עם שרים. זמיר ענה שאינו מוכן להשיב על השאלה, אך אין איסור על כל אורח בישראל להיפגש עם שרים.

ארימזר סחייק, מנהל הרדיו בערבית, אמר שהוועדה-המנהל מונע מהמנכ"ל לנהל. "פנינו אליך בנושא, ואתה לא תתייחסת." זמיר השיב שהעניין בבדיקה, ואין הוא יכול להגיב.